

Етичен кодекс на спелеолога

Приет на заседание на Президиума на УСА, 9.12.1994г.

Основни принципи

Общоприетият етичен кодекс, основан на съгласие, е за предпочитане пред задължителните правила.

Отговорните действия за пример на другите са много по-ефикасни, отколкото властните инструкции.

Спелеолозите откриват и изследват пещери, правят ги известни и достъпни за света на хората.

Те са длъжни да съзнават уникалността и уязвимостта на пещерната среда и да поемат върху себе си отговорността за нейното опазване.

Съвестта на всеки спелеолог се явява най-добрата защита за пещерите.

Всеки спелеолог се явява източник на потенциална заплаха за пещерите, както при изследването им, така и при посещаването им.

Поведение на спелеолога

Спелеологът трябва да проявява максимално внимание към опазването на пещерите и строго да спазва следните принципи:

Грижете се за добрите отношения с местното население в районите, които посещавате или изследвате, уважавайте правата на собствеността и земевладението, не оставяйте боклук след себе си, избягвайте уврежданията на посеви и насаждения.

Оставяйте след себе си в пещерите минимум следи, не изнасяйте от пещерите нищо, което и принадлежи. Щателно избирайте, а при необходимост – маркирайте ограничена пътека при придвижването в пещерата. Опазване на пещерата означава не само опазване на нейните красоти, а опазване като цяло, включително всички видове отлагания, отломки и пр., които се явяват част от средата ѝ. Събирането на образци за научни цели трябва да се осъществява професионално, избирателно и в минимални количества. Отнасяйте се към подземния свят като към уязвим и чувствителен биотоп, бъдете внимателни към пещерната фауна, даже към най-малката. От това се подразбира, че климатичните условия на пещерата или на нейни части не трябва да се променя изкуствено.

Колекционирането на минерални, биологични и прочие пещерни находки за изложбени цели е недопустимо и не може да бъде оправдано. Това поощрява други към колекциониране и способства за ограбването на пещерите.

Почиствайте пещерите от боклука, оставен от недобросъвестни посетители. Оставайте винаги в пределите на своите физически възможности; добрият самоконтрол е залог за разумно поведение; изтощеният спелеолог не може да се погрижи за опазването на пещерата.

Използването на снаряжение, клинове и съоръжения в пещерата трябва да бъде внимателно и да се свежда до минимум, но без да се пренебрегва безопасността. „Леките“ експедиции,

използващи минимално количество снаряжение, избягващи широкото използване на клинове и подземни лагери, се явяват най-предпочитани.

Въвеждането на съоръжения и минни работи в пещерите, от рода на базови лагери, разчистване на срутвания, големи разкопавания, пресушаване на сифони, може да се провеждат в изключителни случаи и трябва, по възможност, да бъдат временни. Последствията от такива работи, особено за пещерния климат и посещаемостта, трябва да бъдат внимателно оценени. Избягвайте да водите в пещерите големи групи хора. Не следва да се популяризират сведения за конкретни пещери, ако те не са благоустроени специално за екскурзии, в средствата за масова информация.

Посещението на пещера или пещерна система, в която продължава изследването, или която се намира под опеката на спелеоклуб, следва да се прави само след съгласуване със спелеолозите, провеждащи изследването или отговарящи за пещерата. Това е обусловено от съображения за безопасност, необходимостта да се уважава работата на изследователите (правата на първооткривателя) и да се съдейства за опазването на пещерата. Но това не означава, че първооткривателите и изследователите трябва да „приватизират“ пещерата и да направят невъзможен достъп за други спелеолози, уважаващи действащите правила и етични принципи.

ГЛАВНОТО: мисли, преди да действаш. Иначе последствията могат да са катастрофални и необратими.

Превел от руски – Атанас Раков